Хорхе Луїс Борхес

Теолог після смерті

Розповіли мені янголи, що коли помер Меланхтон, то на тому світі дали йому дім точнісінько такий, як він мав на землі. (Таке трапляється з усіма новоприбулими до вічності, тож вони і думають, що не вмерли). І хатнє начиння було таке саме: стіл, секретер з шухлядами, бібліотека. Меланхтон прокинувся в тому помешканні і продовжив свою літературну працю, ніби й не був небіжчи ком, і кілька днів писав про спасіння через віру. Як це було йому властиво, жодним словом не обмовився про побожність. Янголи завважили цю хибу й почали підсилати різних людей, щоб ті запитали про неї. Меланхтон відповідав їм: "Я незаперечне довів, що душа може обійтися без побожності і що для того, аби дістатися неба, досить самої віри". Він казав їм про це з погордою й не знав, що вже не живе і що перебуває не на небі. Янголи почули це й дали йому спокій.

Через кілька тижнів меблі почали розпливатися, як привиди, поки стали невидимі, окрім крісла, столу, стосу паперу та чорнильниці. Стіни забризкалися вапном, а підлога жовтою фарбою. Його власне вбрання стало простішим. Одначе він писав і далі, та оскільки й надалі не надавав ваги побожності, його було перенесено на інше робоче місце, до таких, як і він, теологів. Там протримали кілька днів, а коли він почав сумніватися в своїй тезі, дали змогу повернутися. Одяг його вже був із шкіри-сириці, але він переконував себе, ніби все, що було досі — просто галюцинація, і далі вихваляв віру та ганив побожність. Одного вечора він відчув, що змерз. Тоді оглянув помешкання і дійшов висновку, що решта кімнат не такі, як на землі. Одну заповнили невідомі прилади, друга так зменшилася, що годі до неї увійти; інші не змінилися, але їхні вікна і двері виходили на великі піщані бархани. Кімната в глибині була повна людей, які любили його і без угаву казали, що немає теолога, мудрішого над нього. Така любов була йому приємною, та оскільки дехто з тих людей не мав обличчя, а інші здавалися неживими, то відчув

до них недовіру. І поклав скласти похвалу побожності. Проте сторінки, написані сьогодні, на ранок стиралися. А все через те, що писав він їх без переконання.

Його провідували давно померлі люди, але він соромився з'являтись у такому брудному приміщенні. Аби переконати їх, що він на небі, він змовився з одним чарівником з кімнати в глибині, який зводив їх описами пишноти й краси. Щойно гості йшли, знову з'являлися вбогість і вапно, а іноді ще й раніше.

Останні звістки про Меланхтона такі, що один маг і один без обличчя перенесли його в піщані пагорби і тепер він прислуговує демонам.